

Tisztelettel köszöntöm a Neumann János halálának 68. Évfordulóján megjelenteket!

Azért vagyunk ma is itt – mint **21 éve, az emléktábla megújítása óta** mindig február 8-án vagy az ahhoz legközelebb eső napon –, mert Neumann János egyénisége és fantasztikus, marslakói tudása mindenkit lenyűgözött és ez így van ma is.

A kvantummechanika matematikai megalapozásával és a játékelmélet alapjainak lefektetésével a fizika és a közgazdaságtan is sokat köszönhet Neumann Jánosnak. A tiszta matematikával foglalkozó, de gyakorlati kérdések megoldására is nyitott tudós Robert Oppenheimer csapatában az atombombák, atomfizika matematikai problémáival is úttörő módon foglalkozott.

Neumann János sokoldalú és kifejezetten jövőorientált ember volt, aki aktívan vizsgálta az emberiség klímára gyakorolt hatását is.

„A legpompásabb emberi elme” – mondta **Szent-Györgyi Albert Neumann Jánosról**.

Nemcsak a kortársai, a hozzá mérhető, zseniális tudósok tartották a körükből is leginkább kiemelkedő géniusznak, de az utókor is *„az évszázad emberéeként”*, a jövő látnokaként gondol rá, a nagy racionalistára és nagy humanistára. **A *Financial Times* című lap 1999-ben az évszázad emberének választotta az 1957-ben elhunyt tudóst.**

A [Duna Televízió](#)ban néhány hete volt látható egy kivételesen tartalmas dokumentumfilm róla, amely több más intézmény mellett a Neumann Társaság együttműködésével készült. Aki még nem látta, ne mulassza el, linkjét az NJSZT honlapján is meg lehet találni.

Társaságunk persze leginkább mégis a számítógépek működési alapelveinek megalapozójaként, az informatikára is óriási hatást gyakorló tudósként emlékezik rá.

Ahogy minden évben, idén is fel kell tenni a már mindenki által jól ismert neumanni kérdést: *„Can we survive the technology?”* A technológiát, amelynek a fejlődési sebessége egyre inkább követhetlenné válik.

Neumann válaszánaak lényege szintén jól ismert. Szerinte három dologra van szükség: türelemre, rugalmasságra, értelemre. Mára, mindezeket nem figyelmen kívül hagyva egyre nagyobb hangsúllyal, nem halogatható módon kap szerepet a **felelősség**.

USA, Kína, Európa, és tovább. *A döntéshozók felelőssége a legkritikusabb probléma. Ebben olyan, az egész világra kiterjedő együttműködésre lenne szükség, aminek a valószínűsége nagyon kicsi. (USA-Kína szembenállás. USA-EU együttműködés kérdőjelei, és sajnos tovább is sorolható.)*

Az USA-ban Donald Trump 180 napos határidőt tűzött ki mesterséges intelligencia cselekvési terv elkészítésére, növelni akarván ezzel az USA MI hegemoniáját. Kínából éppen most robbant be a DeepSeek R1 nyílt forráskódú MI chatbotja, alaposan felforgatva nemcsak a szakmát, hanem a tőzsdét is. Az Európai Unió négyosztatú AI Act -jából éppen most, 2025. február 2-án élesedett a nagy kockázatú MI-kra vonatkozó szabály.

Ahhoz, hogy a fejlődés valódi előnyei tényleg megvalósulhassanak, világossá kell tenni mind a döntéshozók, mind a fejlesztők felelősségét **Neumann nyomában – a jelenné lett neumanni jövőben**.

Ami a **fejlesztőket** illeti, a legnagyobbak bizonyos értelemben elköteleződtek a felelősségvállalás mellett, abban nincs teljes egyetértés, hogy mit tekintenek felelősségi körbe tartozónak.

Fel kell készülnünk, és ami még fontosabb, segíteni kell felkészíteni mindenkit egy, a maitól jelentősen eltérő világ létrejöttére. A globalizálódó világban látható eseményeket érzékelve nem lehetünk nyugodtak.

A felkészítés, az új világgal való kapcsolódás valamennyi állampolgár számára fontos és előbb-utóbb megkerülhetetlen. Ahogy az NJSZT az E- majd ICDL-ben felhalmozott felhasználói ismeretekben már több mint 600000 ember eléréséhez teremtette meg a feltételt, úgy az MI-vel való együttélés milliók számára való megértésében is fontos szerepet kell játszani, együttműködve minden olyan állami, szakmai és civil szervezettel, amelyik akár csak egy kicsit is hozzá tud tenni ehhez a MOST nélkülözhetetlen folyamathoz. Elég csak a 2024 szeptemberében elindult DÁP – a digitális állampolgár – programra utalni. Hány és milyen ellentmondásos reakciót váltott már ki, különösen most januárban, amikor még az ügyfélkapu témával is összekapcsolódott.

Befejezésül megismétlem a már többször elmondott személyes gondolatokat. A felelősség alól természetesen az **57 éve alakult** Neumann János Számítógéptudományi Társaság sem vonhatja ki magát. Nem is teszi. Mindent el kell követni annak érdekében, hogy közös dolgaink jól alakuljanak, hogy együttműködő, kéz a kézben haladó, pozitív kimenet legyen az eredmény. Elnézést idén is a már megszokott, személyes betoldásért: magam is 57 éve, a megalakulástól kezdve vagyok tag, és volt 23 évnyi alkalmam, hogy egy sikeres NJSZT megvalósításában és működtetésében irányítóként is részt vegyek. Mint tag pedig továbbra is igyekszem mindent megtenni a fentiek szellemében.

Budapest, 2025. február 7.

Alföldi István